

NHỮNG NGÀY ĐẦU KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP VÀ VỤ ÁN OAN SAI Ở BẾN CÁT

Nguyễn Huỳnh

Sau Cách mạng tháng Tám 1945, khí thế cách mạng bùng bùng, sục sôi trên các làng xã Bến Cát địch gọi là Quận, ta gọi là Huyện. Thế nhưng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý chưa mấy đồng chí có kinh nghiệm hoạt động. Tuy nhiên, tình thế cách mạng không cho chậm trễ, cứ tích cực hoạt động theo đường lối, chủ trương rồi sẽ có kinh nghiệm.

Qua hơn một tháng tình hình cách mạng phát triển nhanh chóng, Tỉnh uỷ Thủ Dầu Một quyết định thành lập Ban cán sự Đảng Huyện Bến Cát. Đồng chí Nguyễn Văn Ngọc được chỉ định làm Bí thư Ban cán sự. Đảng bộ nhanh chóng được xây dựng và phát triển. Tháng 11/1945, đồng chí Nguyễn Văn Ngọc bị địch bắt và thủ tiêu. Đảng bộ bị tổn thất mất một đồng chí cán bộ trung kiên. Đồng chí Phạm Văn Tiêm (Phạm Văn Tiên) nguyên là Bí thư chi bộ An Tây được chuyển lên làm bí thư Tổng Bình Thạnh Thượng nay được điều động về làm Bí thư Ban cán sự Bến Cát. Vượt qua khó khăn, người sau tiếp bước. Tập thể Ban cán sự vươn lên xây dựng củng cố và trưởng thành. Đầu năm 1946, Ban cán sự được tỉnh uỷ Thủ Dầu Một quyết định chuyển thành Quận uỷ Bến Cát. Đồng chí Phạm Văn Tiêm được chỉ định làm bí thư Huyện uỷ, kiêm Tổng thư ký hành chánh kháng chiến quận. Đồng chí Đoàn Tấn Long (Ba Lung) làm Phó Bí thư phụ trách công tác chính quyền. Huyện uỷ ra sức xây dựng, củng cố mặt trận Việt Minh, các đoàn thể cứu quốc, đẩy mạnh các hoạt động kháng chiến trên địa bàn. Theo ý kiến chỉ đạo của Uỷ ban kháng chiến kiêm Hành chính Nam Bộ (UBKCHC) tỉnh bãi bỏ cấp tổng còn lại dưới cấp tỉnh là huyện, dưới huyện là xã. Tổng Bình Thạnh Thượng và Tổng Bình Hưng giải thể, cán bộ được điều về Huyện Bến Cát, chính thức thành lập UBHCKC Quận. “Đồng chí Ngô Văn Phán giữ chức vụ Chủ tịch UBHCKC Huyện. Ông Huỳnh Văn Sớm giữ chức vụ Phó chủ tịch. Ông Phạm Văn Tiêm làm Bí thư quận uỷ giữ chức Tổng thư ký uỷ ban. Ông Nguyễn Văn Ngọc (Bảy Quy) Huyện uỷ viên giữ chức Quân sự huyện. Ông Nguyễn Văn Theo (Ba Dè) Huyện uỷ viên phụ trách Quốc gia tự vệ cuộc (công an).(1)

Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo điều hành của Huyện uỷ, UBHCKC, các Ban ngành cấp huyện, các xã đều lần lượt hình thành các cơ quan, cấu tạo đầy đủ hệ thống chính trị của địa phương, các xã giải phóng liên kết hình thành các căn cứ cách mạng. Quân và dân Bến Cát đoàn kết thống nhất, chung sức chung lòng sẵn sàng phục vụ “kháng chiến, kiến quốc”, các phong trào thi đua giữa các ngành, các địa phương phát triển rầm rộ. Thi đua tăng gia sản xuất, tự túc cho dân đủ ăn, có phần dư đóng góp nuôi quân, thi đua đi học, xoá nạn mù chữ, tổ chức xây dựng đời sống mới, vệ sinh phòng bệnh, vui chơi cá hát. V.v...đã thành phong trào toàn dân. Mặc dù địch ra sức càn quét đánh phá song bằng mọi hình thức đánh giặc, quân dân cùng lực lượng cấp trên đứng chân đã đẩy lùi tất cả, giữ vững vùng giải phóng. Khí thế cách mạng, niềm tin thắng lợi ngày càng được củng cố.

Để đáp ứng nhu cầu lãnh đạo phong trào “kháng chiến, kiến quốc”, chuyển đổi và chuẩn bị chuyển đổi cán bộ. Tháng 3/1948, đồng chí Lê Đức Anh thay mặt tỉnh uỷ Thủ Dầu Một, quyết định điều động đồng chí Nguyễn Văn Ngọ (Bảy Quy) về làm Trung đoàn phó Trong đoàn 301 và chủ trì Hội nghị bầu Huyện uỷ Bến Cát. Kết quả bầu của: Đồng chí Đoàn Tấn Long (Ba Lung) giữ chức vụ Bí thư huyện uỷ. Đồng chí Phạm Văn Tiêm (Phạm Tiên) Phó Bí thư thường trực huyện uỷ. Đồng chí Diệp Hồi Phó Bí thư Chủ tịch UBKCHC huyện (Quận đổi thành huyện, UBHCKC đổi thành UBKCHC), 7 đồng chí huyện uỷ viên khác phụ trách các ngành. Ban chấp hành Đảng bộ mới được bầu đã tạo điều kiện thuận lợi cho sự lãnh đạo quân dân trong huyện đẩy mạnh cuộc kháng chiến toàn dân toàn diện.

“Trong khi cuộc kháng chiến của Đảng bộ, của quân và dân Bến Cát đang trên đà phát triển thì khoảng tháng 10/1948 một sự kiện đau lòng đã xảy ra. Đó là việc Đoàn kiểm soát Công an miền Đông do đồng chí Nguyễn Văn Tư (Tư Óm) chỉ huy phát hiện có tay sai địch làm việc cho phòng Nhì của Pháp, đang ngầm hoạt động trong một số cơ quan của Bến Cát. Không liên hệ với Tỉnh uỷ và Ty công an để bàn biện pháp phá án một cách thận trọng. Đoàn kiểm tra công an Miền Đông tự ý huy động lực lượng của mình bắt và khai thác số nghi vấn

ấy. Lợi dụng sơ hở nghiệp vụ này, bọn tay sai làm việc cho Phòng Nhì Pháp bị bắt đã tìm cách phá hoại, khai man hàng loạt cán bộ chủ chốt của xã và có quan hệ, nhận việc chúng giao. Mất cảnh giác lại non kém về mặt nghiệp vụ, chuyên môn, số đồng chí công an miền Đông được giao nhiệm vụ cho bắt xử bắn trên 50 cán bộ, đảng viên trong đó có các đồng chí Phó Bí thư Huyện uỷ, Phó công an huyện, nhiều cán bộ ở cơ quan tuyên huấn, Tổ chức Huyện uỷ, Bí thư Chi bộ Chủ tịch xã An Điền, An Tây Thanh Tuyên. Ở xã Thanh Tuyên đồng chí Bí thư kiêm Chủ tịch UBHCKC xã, đồng chí uỷ viên tài chính, Trưởng Ban thông tin tuyên truyền, chủ nhiệm mặt trận Việt Minh, xã đội trưởng, xã đội phó, chính trị viên xã đội đều bị bắt về xử bắn mà không có một bản án nào. Một số đồng chí chạy thoát được trong khi đưa đi xử bắn trong đêm đã liên hệ với gia đình viết báo cáo tường tận sự việc gửi lên tỉnh uỷ. Năm được sự việc này, Tỉnh uỷ báo về khu đồng thời ra lệnh đình chỉ ngay việc bắt bớ và bắn giết vô nguyên tắc của Công an Miền Đông”⁽¹⁾

Khu uỷ tổ chức kiểm thảo và thi hành kỷ luật những cán bộ công an Miền Đông đã làm sai. Ban lãnh đạo tỉnh đã lập nhiều đoàn cán bộ do chính Bí thư tỉnh uỷ, chủ tịch UB KCHC, Trưởng Ty công an đến họp hội nghị huyện để ổn định tình hình, chỉ định người thay thế các đồng chí đã hy sinh và phân công cán bộ đến tận gia đình những Đảng viên Cán bộ đã hy sinh vì hàm oan, nhận sai lầm của việc làm nói trên, an ủi động viên gia đình tiếp tục kháng chiến. Những đồng chí đã tự giải thoát đều được minh oan và phục hồi chức vụ cũ². Đồng chí Nguyễn Văn Mừng tự giải thoát ngay sau khi minh oan đã phục hồi chức vụ Huyện uỷ viên Trưởng ban tổ chức Huyện uỷ. Một số các đồng chí được chỉ định vào cấp uỷ của tỉnh trong thời kỳ chống Mỹ.

Các gia đình vô cùng tiếc thương những người thân yêu, nhưng những gia đình có người hy sinh oan sai đều là những gia đình được giác ngộ cách mạng nên hết sức thông cảm với tình thế, nhờ những lời động viên an ủi của các đoàn thăm viếng. Đồng chí Nguyễn Oanh thường vụ tỉnh uỷ đến một số gia đình đã động viên làm cách mạng chống kẻ thù tất nhiên phải đổ máu. Đổ máu do kẻ thù nhưng còn đổ máu do sai lầm của ta. Bà con cô bác vì cách mạng mà gác lại những đau thương để cùng chung sức chung lòng để chống kẻ thù. Chúng ta hãy đặt niềm tin ở Đảng. Cuộc kháng chiến tuy còn dài nhưng nhất định thắng. Đảng

¹ Trích lịch sử Đảng bộ huyện Bến Cát (1945-1975) NXB tổng hợp thành phố HCM tháng/2010 trang 124, 125

² Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bình Dương (1930 - 1975) NXB Chính trị Quốc gia Hà Nội 2003 trang 201

sẽ minh oan cho tất cả những cán bộ đảng viên kiên cường nhưng bị oan sai vô cùng thương tiếc. Các gia đình người bị oan đều động viên nhau giữ vững niềm tin và sự thanh thản để làm cách mạng³

Trên thực tế đã minh oan, nhưng còn nhiều người chưa hiểu hết sự việc nên còn râm ran tiếng vào lời ra gia đình bị cách mạng diệt và nhìn những gia đình bị xử oan thiếu thiện chí. Thế nhưng các gia đình bị tiếng oan đã tự xác định, xem đó là việc khó tránh khỏi để tự an ủi mình.

Thế rồi lần theo đầu mối tìm nguyên nhân vụ án đã đạt kết quả chính xác. “Năm 1951, Hội đồng xét xử Toà án quân sự khu 7 do đồng chí Lê Đức Anh, tham mưu trưởng làm chánh án, đồng chí Hoà Hiệu trưởng trường quân chính khu làm thẩm phán, đồng chí Phạm Thị Lý Hội trưởng phụ nữ xã An Tây đại diện cho địa phương làm hội thẩm”. Toà án đã công khai xét xử nhóm phản động 4 tên do Thị Loan cầm đầu đã chui vào làm nhân viên công tác mật ở Sài Gòn gây ra vụ án này làm tổn thất, đau thương, thiệt hại cho Bến Cát. Toà án mở tại ấp 3 xã An Tây đã tuyên án tử hình Thị Loan và tù giam 3 tên tổng phạm. Hàng trăm đồng bào, chiến sĩ cán bộ từ các xã An Điền, An Tây, Phú An đến tham dự đều căm phẫn trước tội ác của Thị Loan và hoan nghênh với nghị án tử hình Thị Loan và tù giam tổng phạm của toà án Quân sự khu 7.

Từ bà con tham dự cuộc xử án công khai, đã lan rộng dư luận rõ ràng, nhân dân đã xoá nghi kỵ, phục hồi niềm tin vào đội ngũ cán bộ trung thành cách mạng đang trở lại chức vụ cũ hay được nâng cao chức vụ chiến đấu. Đồng thời tỏ ra thông cảm, thương mến đối với gia đình bị oan. Toà án xử công khai vụ án đã hàn gắn tình thương giữa nhân dân và cán bộ làm tăng sức chiến đấu bền bỉ trên chiến trường Bến Cát.

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng 30/4/1975 công việc minh oan được xem xét lại toàn diện. Ngày 14/10/1991, tại cơ quan Công an sông Bé, Ban Giám đốc Công an tỉnh đại diện một số Phòng Ban Bộ Nội vụ (nay là Bộ công an) và 10 đồng chí lão thành cách mạng là những nhân chứng lịch sử vụ án, trao đổi, thảo luận, xác nhận sự việc đã xảy ra, làm rõ những sai lầm non yếu của một số cán bộ có trách nhiệm lúc đó. Hội nghị cũng đã có những ý kiến đề nghị tỉnh uỷ xem xét có quyết định giải oan vụ án.

³ Đồng chí Phạm Thị Lý nhân chứng lịch sử kể

Ngày 19/11/1991 tại văn phòng Tỉnh uỷ Ban Thường vụ Tỉnh uỷ họp có mời 14 đồng chí lãnh đạo các ngành và các địa phương có liên quan cùng dự. Đồng chí Nguyễn Văn Luông Bí thư chủ trì Hội nghị đã có những kết luận, rõ ràng, minh bạch. Nội dung cơ bản xác nhận đây không phải là vụ án gián điệp, đã được minh oan từ lâu, các ngành có liên quan cần khẩn trương lập hồ sơ, thủ tục công nhận gia đình liệt sĩ, gia đình có công với cách mạng để thực hiện chính sách đối với các gia đình có người bị xử oan⁴.

Trên thực tế “vụ án oan sai” đã được minh oan từ lâu. Đồng chí Mừng và đồng chí Cường bị bắt tự giải thoát được trong đêm đưa đi xử bắn. Chỉ sau một thời gian đã được Đảng cử đi học lớp chính trị cùng lớp với đồng chí Nguyễn Văn Luông (Bí thư hiện nay) và chỉ sau hai năm đã vào Ban Thường vụ Tỉnh uỷ Thủ Dầu Một. Nhiều gia đình có liên quan trong vụ án tiếp tục đi theo cách mạng, lớp em lớp cháu tham gia kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ đều được kết nạp vào Đảng. Nhiều người phấn đấu tốt đã giữ nhiều chức vụ quan trọng trong hệ thống chính trị, trong cả thời kỳ chống Pháp, chống Mỹ và cả trong hoà bình xây dựng, đồng chí Phạm Văn Hoà (Phạm Khắc Tuân) con đồng chí Phạm Văn Tiêm đã trải qua nhiều chức vụ quan trọng ở Bến Cát trong kháng chiến và đã vào Ban Thường vụ Tỉnh uỷ sông Bé làm Phó Chủ tịch UBND sông Bé.

Vượt qua đau thương tổn thất, thời gian đã làm sáng ngời chất ngọc. Qua chiến tranh thắng Pháp, thắng Mỹ. Nhà nước mới cấp được Bằng Tổ quốc ghi công và phong tặng danh hiệu Bà mẹ Việt Nam anh hùng cho những bà mẹ đã có nhiều con hy sinh trong vụ án oan sai như những chiến sĩ hy sinh trong cuộc chiến đấu trực tiếp trên chiến trường.

Nguyễn Huỳnh

(Hội hữu nghị Việt Nam-Kam puchia Bình Dương)

⁴ Lịch sử ngành toà án nhân dân tỉnh Bình Dương năm 1945-2005 (sơ thảo) XB 2005 trang 51